

Í MELDRINUM

– Eg keypti mitt fyrsta upptøkutól
fyri konfirmatiónspengarnar,
minnist eg. Tá var alt rættiliga
annarleiðis í mun til í dag. Gekk
okkurt galið í upptøkunum, vart
tú noyddur at byrja upptøkurnar
av nýggjum, sigur Sakaris Stórá

Mynd: Heinesen Myndir

Filmur er eisini list

Tað eru ikki øll, sum vita, hvat tað vil siga at vera filmsleikstjóri. Í øllum førum er tað tann fatanin, Sakaris Stóra upplivir, at fleiri føroyingar hava.

– Summi halda, at filmslist er tað reina luksus, og at eg sum leikstjóri svimji í pengum, drekki sjampanju og í heilum gangi á onkrum reyðum teppi, sigur Sakaris Stórá og heldur fram:

– So eru tað eisini tey, sum plaga at siga »ná, so tú livir av ALS?«, tá eg svari spurninginum, um hvat eg geri. Faktisk er hatta ein setningur, sum eg havi hoyrt meir enn einaferð, greiðir Sakaris Stórá frá.

Hann heldur tó, at føroyingar so líðandi eru blivnir meira tilvitaðir um filmslist. Í hvussu so er gongur tað tann rætta vegin, heldur hann.

– Fólk eru við at fáa eyguni upp fyri filmi sum listagrein, og vit síggja eisini, at áhugin at gera film í Føroyum er alsamt vaksandi millum tey ungu, sigur Sakaris Stórá, sum vísir á fyrimunir og vansar við at gera film í Føroyum.

– Ofta er tað frammi, hetta her

oyum er landafrøðin, praktisku umstøðurnar og eisini at tað er lætt at fáa vælvild, sigur Sakaris Stórá.

– Tað truplasta við at fáast við filmslist í Føroyum er tann fíggjarligi parturin. At gera film er ótrúliga kostnaðarmikið, og vit filmsfólk her heima hava ikki

Brennir fyrri livandi myndum

Hóast umstøðurnar at gera film í Føroyum kundu verið nógv betri, er Sakaris Stórá als ikki í iva um, at hann er komin á røttu hillina sum filmsleikstjóri.

Eg elski tað og kann upp á ongan máta lata vera við at gera

meira tilgongdin frá byrjan til enda, sigur Sakaris Stórá. Og unga leikstjóranum dámar eisini best at vera við í allari tilgongdini, og vanliga hevur hann sokallaðar upptøkuroyndir, har hann finnur røttu fólkinu til teir ymsu leiklutirnar.

– Eg hoyri ofta, at vit í Føroyum ikki hava nakrar filmsleikarar. Tað er nakað tvætl. Blíva fólk leikstjórnað rætt, so kunnu tey veruliga gerast góðir leikarar, greiðir Sakaris Stórá frá.

Sum nú er hevur hann ongar ætlanir um at fara út um landoddarnar at gera film.

– Eg droymi um at gera film í Føroyum. Kanska eg verði troystur av tí um fimm ár og fari langt vekk. Eg veit ikki. Men tað hevði verið nokkso typiskt Sakaris.

rannva@sosialurin.fo

– Fólk eru við at fáa eyguni upp fyri filmi sum listagrein,
og vit síggja eisini, at áhugin at gera film í Føroyum er
alsamt vaksandi millum tey ungu, sigur Sakaris Stórá, sum
vísir á fyrimunir og vansar við at gera film í Føroyum

við at umstøðurnar ikki eru tær bestu. Tað er eisini rætt, men hinvegin eru tað ikki umstøðurnar, sum eru tað týðningarmiklasta. Tað góða við at gera film í Fø-

somu upphæddir at brúka, eins og filmsfólk í hinum norðurlöndunum. Tað og so óálítandi veðurlagið kann til tíðir gera mitt arbeiði trupult.

film. Hetta er veruliga tað, sum eg brenni fyrri, sigur Sakaris Stórá.

– Tað er ikki neyðturviliga endaliga úrslitið, altso filmurin sjálvur, sum drívur verkið, men

Hvør var Geytin?

»Tey, sum eru yvir 50 og hava búð á bygd, munnu øll kennast við Geytan. Og tá tosa vit ikki um sild, men um film. 16 mm film í tinum egna heimstaði.

Í dag er bara ein biografur, Havnar Bio. Hann ger eisini av, hvat verður víst í Atlantis bio, so úrvalið er hin eini biografurin.

Men soleiðis hevur ikki altíð verið. Eina tíð vóru 13 ymsir biografar í Føroyum og føroyingurin gekk oftari í biograf enn allir skandinavar. Bara íslendingar gingu oftari í biograf enn vit.

Men allar bygdir høvdu ikki

biograf. Og nú koma vit til evnið og mannin, sum Føroya fyrsta filmsvirðisløn er kallað upp eftir. Tað er kollfirðingurin og agronomurin Herálvur Geyti. Føddur í 1914 og doyði í 1985.

Meðan hann læs í Danmark giftist hann har í landinum og fekk sýnir, har av ein er til staðar í dag, Bjørki Geyti.

Helst hevur Herálvur Geyti havt bjartar vónir um, at ein landbúnaðarstøð lat upp í 1950'unum í Kollafirði, men long tíð skuldi ganga til tað ynski gekk út.

Helst skuffaður tók hann í

1959 á seg at standa fyrri einum kampingplássi í Blokhús, kenda frítíðarstaðnum í Jútlandi. Kanska nærmast við farleiðina til Føroya, tá ein ikki býr í Føroyum. Her stóð hann fyrri øllum virksemi til hann bleiv sjúkur í 1977.

Lukkutið var hetta arbeiði í Blokhús árstíðarbundið, so vetrarnar, vár og heyst, kundi hann ferðast í Føroyum og vísa film. Fyrst svart-hvítan film uttan ljóð, og seinni við liti og ljóði.

Úrvalið var breitt, frá klassikarum sum Farornas Ø hjá svenska Nordenskjöld í Skúgvoy

í 1929 og Fy & Bi frá 1921 til 1940.

Seinasta filmssýning Geytin hevur havt í Føroyum man vera í Fuglafirði í 1976.

Men innimillum tók Geytin sjálvur film. Bæði úr Føroyum í hoyna og frá eksotiskum ferðum í Ísrael og Marokko. Í Danmark helt hann so fyrilestrar í føroyskum búnað við filmi og myndum afturvið. Í dag eru hansara upptøkur, bæði filmar og fotomyndir, lætnar Forngripasavninum.«

Brot úr taluni sum Birgir Kruse, formaður í virðislønarnevndini, helt til handanina av Geytanum